

INTELLECTUELE EIGENDOM EN INFORMATICARECHT

Mw. mr. M. de Koning, Kennedy Van der Laan, Amsterdam

Mw. mr. C.S. Mastenbroek, Steinhauser Hoogenraad Advocaten, Amsterdam

Mr. A. Verbeek, Van Diepen Van der Kroef Advocaten, Amsterdam

Bescherming van geur, het Auteursrecht biedt uitkomst

Auteurs: mw. mr. C.S. Mastenbroek, Steinhauser Hoogenraad Advocaten, Amsterdam en mr. A. Verbeek, Van Diepen Van der Kroef Advocaten, Amsterdam

Voor de makers van (bekende) parfums, is het lange tijd de vraag geweest hoe deze beschermd kunnen worden tegen inbreukmakende producten. De vormgeving van het flesje, de afbeeldingen op de verpakking, en de naam van het parfum kunnen nog wel beschermd worden op grond van het Auteursrecht, het Modellenrecht en het Merkenrecht. Het bleef lange tijd echter de vraag hoe de geur zelf beschermd kan worden. Een geur kan bijvoorbeeld (nog) niet als merk worden geregistreerd.

Inmiddels heeft de Hoge Raad - voor het eerst in de geschiedenis - een uitspraak gedaan over de bescherming van parfum op grond van het auteursrecht (*Hoge Raad 16 juni 2006, Kecofa B.V. / Lancôme parfums et Beauté & Cie*, www.rechtspraak.nl). Lancôme, de producent van het parfum 'Trésor' maakte in deze zaak bezwaar tegen het imitatieparfum 'Female Treasure' van Kecofa. Het was haar eerder niet gelukt om het teken FEMALE TREASURE succesvol aan te vallen met een beroep op haar merkenrecht. Lancôme stelde vervolgens in deze nieuwe procedure dat de geur van Trésor auteursrechtelijk beschermd zou moeten zijn, omdat deze het resultaat is van een creatief proces. De geur Female Treasure van Kecofa zou een inbreuk vormen op het auteursrecht dat Lancôme op de geur Trésor zou hebben.

Volgens het Hof was Lancôme erin geslaagd om aan te tonen dat haar geur Trésor voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komt. De geur Female Treasure van Kecofa was volgens het Hof echter niet te beschouwen als een eigen werk, omdat de totaalindrukken van de geuren overeenstemmend zijn. Van de 26 olfactorische bestanddelen zijn er 24 terug te vinden in Female Treasure. Van de resterende twee verschillende bestanddelen was er dan nog één een goedkope variant van een bestanddeel dat ook in Trésor zit. De kans dat iemand dezelfde geur ontwikkelt, zonder kennis van het originele werk, is verwaarloosbaar. Bovendien heeft Lancôme aangetoond dat 75% van proefpersonen die zij heeft laten ruiken, de geuren niet uit elkaar kan houden.

De Hoge Raad heeft Lancôme uiteindelijk (na twaalf jaar!) dan ook gelijk gegeven met betrekking tot de vraag of een parfum (een combinatie van geuren) in aanmerking komt voor auteursrechtelijke bescherming. Meer specifiek heeft de Hoge Raad nog overwogen dat voor auteursrechtelijke bescherming in dit geval beslissend is of 1. het bij de geur gaat om een voortbrengsel dat vatbaar is voor menselijke waarneming, 2. de geur een eigen, oorspronkelijk karakter heeft en het persoonlijk stempel van de maker draagt, en 3. er bij een geur geen sprake is van een louter technisch effect.

Voorts heeft de Hoge Raad bepaald dat een geur niet kan worden vereenzelvigd met de stof of stoffen die de geur teweegbrengen. Deze stof of stoffen fungeren slechts als belichaming van het werk dat de geur is, en zorgen ervoor dat er in de buitenlucht geurstoffen vrijkomen die met de neus geroken kunnen worden. Een reukstof hoeft dus niet altijd dezelfde te zijn om een bepaalde geur teweeg te brengen. Ook als andere stoffen gebruikt worden, die dezelfde geur doen ontstaan, kan sprake zijn van inbreuk. Deze inbreuk kan dan worden aangetoond op grond van laboratoriumtests en geurpanels.

Met het Hof was de Hoge Raad dus van mening dat met de geur Female Treasure inbreuk wordt gemaakt op het auteursrecht dat rust op het werk Trésor. Opmerkelijk is echter wel dat geen van de rechters de parfums ooit zelf heeft geroken.

Conclusie

Hoewel de parfumhuizen met het auteursrecht formeel een extra wapen in handen hebben, zal dit in de praktijk vermoedelijk niet vaak kunnen worden ingezet. Vooruitlopend op een voor haar negatieve beslissing heeft Kecofa, bijvoorbeeld, de samenstelling van Female Treasure zodanig gewijzigd dat haar parfum geen inbreuk meer maakt, en gewoon kan blijven bestaan. Daarnaast zal het iedere keer weer lastig zijn om aan te tonen dat er sprake is van oorspronkelijkheid. De zoektocht naar een betere of eenvoudigere bescherming van de geur van een parfum zal dus nog even moeten worden voortgezet.